

บทที่ 3

สภาพทั่วไปและบทบาทของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

3.1 การขยายตัวและการเชื่อมโยงของพื้นที่ศึกษาและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

3.1.1 แผนพัฒนาและนโยบายของรัฐ

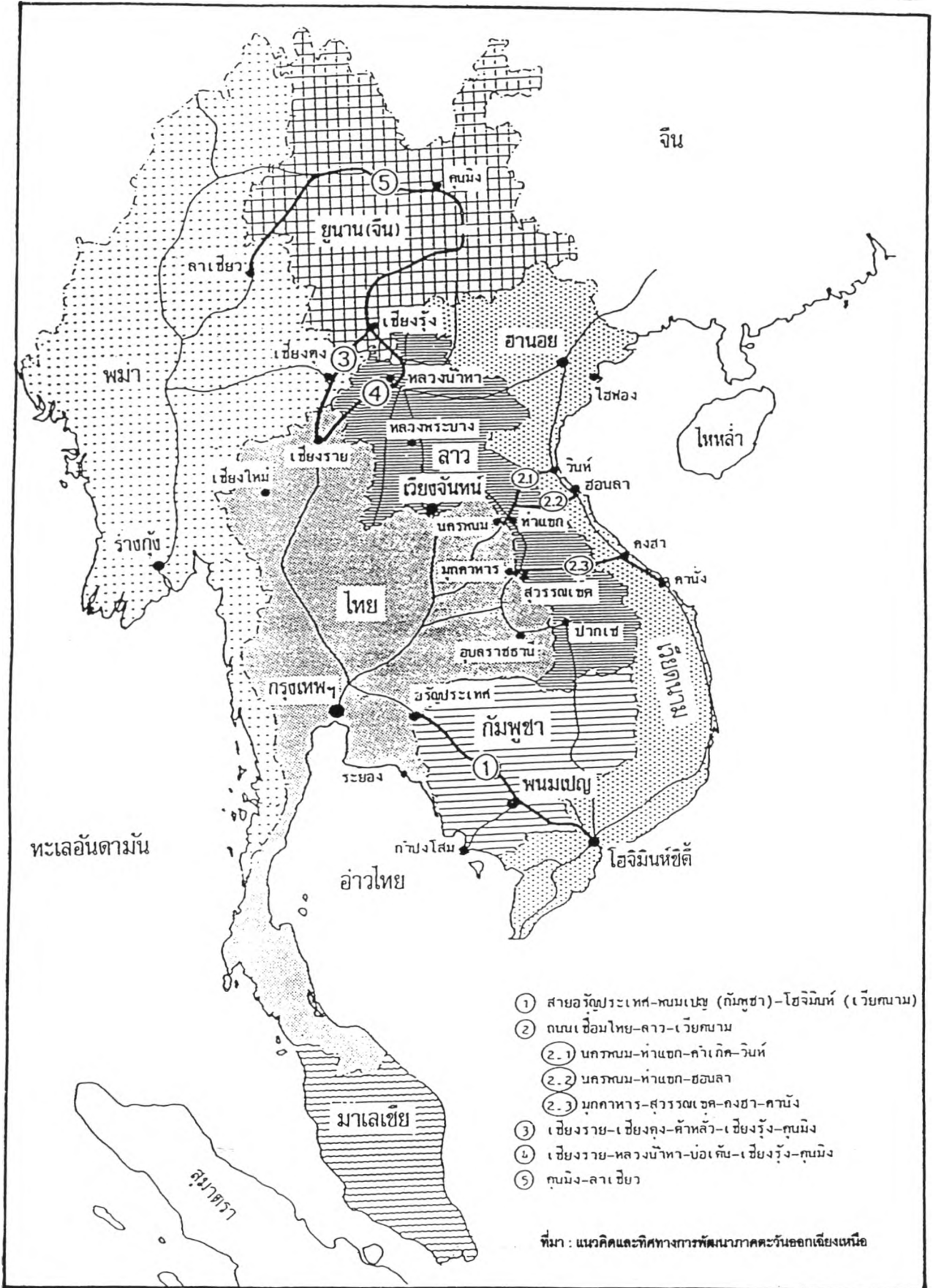
โครงการการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กำหนดบทบาทของจังหวัดนครราชสีมา ในโครงการการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย (ปี พ.ศ. 2537) กลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (กัมพูชา - จีน - พม่า - ลาว - เวียดนาม - ไทย) หรือกลุ่มประเทศอินโดจีน โดยประเทศไทยได้ถูกกำหนดให้เป็นศูนย์กลางการฟื้นฟูบูรณะอินโดจีน (แผนที่ 3.1)

กลุ่มประเทศอินโดจีนได้หันมาพัฒนาฟื้นฟูบูรณะประเทศประกอบกับกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว และองค์การนานาชาติเริ่มให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ/การเงิน ทำให้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีโอกาสเป็นศูนย์กลางการประสานงานความช่วยเหลือของนานาชาติได้ ทั้งนี้เนื่องจากทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้กับกลุ่มประเทศอินโดจีนและมีโครงข่ายคมนาคมรวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ พร้อมอยู่แล้ว

ประเทศไทยสามารถให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและวิชาการกับประเทศลาว กัมพูชา และเวียดนามโดยเฉพาะความร่วมมือด้านการศึกษา การฝึกอบรมการให้ความช่วยเหลือด้านผู้เชี่ยวชาญเพื่อการวิจัยการเกษตร และการสาธารณสุข ซึ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีบทบาทเป็นฐานในการฝึกอบรมการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีรวมถึงความช่วยเหลือทางวิชาการจากประเทศที่สามที่จะใช้ไทยเป็นฐานในการให้ความช่วยเหลือที่จะนำไปใช้ในการฟื้นฟูบูรณะอินโดจีน โดยมีสถาบันการศึกษาและการวิจัยระดับสูงทั้งที่มีอยู่แล้วและตั้งขึ้นใหม่ในอนาคตเพื่อรองรับการพัฒนาดังกล่าว ได้แก่

- มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
- มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
- สถาบันและวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

จังหวัดนครราชสีมาในฐานะที่เป็นเมืองศูนย์กลาง และเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เป็นประตูเชื่อมโยงระหว่างอินโดจีนกับท่าเทียบเรือแหลมฉบัง และเป็นจังหวัดที่พร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีโอกาสพัฒนาให้เป็นเมืองศูนย์กลางกลุ่มประเทศอินโดจีนเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีเป็นมหาวิทยาลัยที่มีความพร้อม ความสามารถเพียงพอที่รองรับการพัฒนา และความช่วยเหลือดังกล่าวข้างต้น ฉะนั้นจากโครงการพัฒนาและจากบทบาทหน้าที่ของ

แผนที่ 8.1 ภาพรวมโครงการ 6 เหลี่ยมเศรษฐกิจ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีดังกล่าว น่าจะส่งผลต่อพื้นที่ศึกษา คือ ทำให้เกิดการพัฒนา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม เนื่องจากมหาวิทยาลัยอาจก่อให้เกิดการเจริญเติบโตของเมือง มหาวิทยาลัยยังพัฒนาเพิ่มขนาดมากขึ้น หรือเพิ่มอัตรากำลังมากขึ้นเท่าไร ยิ่งส่งผลต่อพื้นที่ศึกษาให้พัฒนามากขึ้นตามไปด้วย

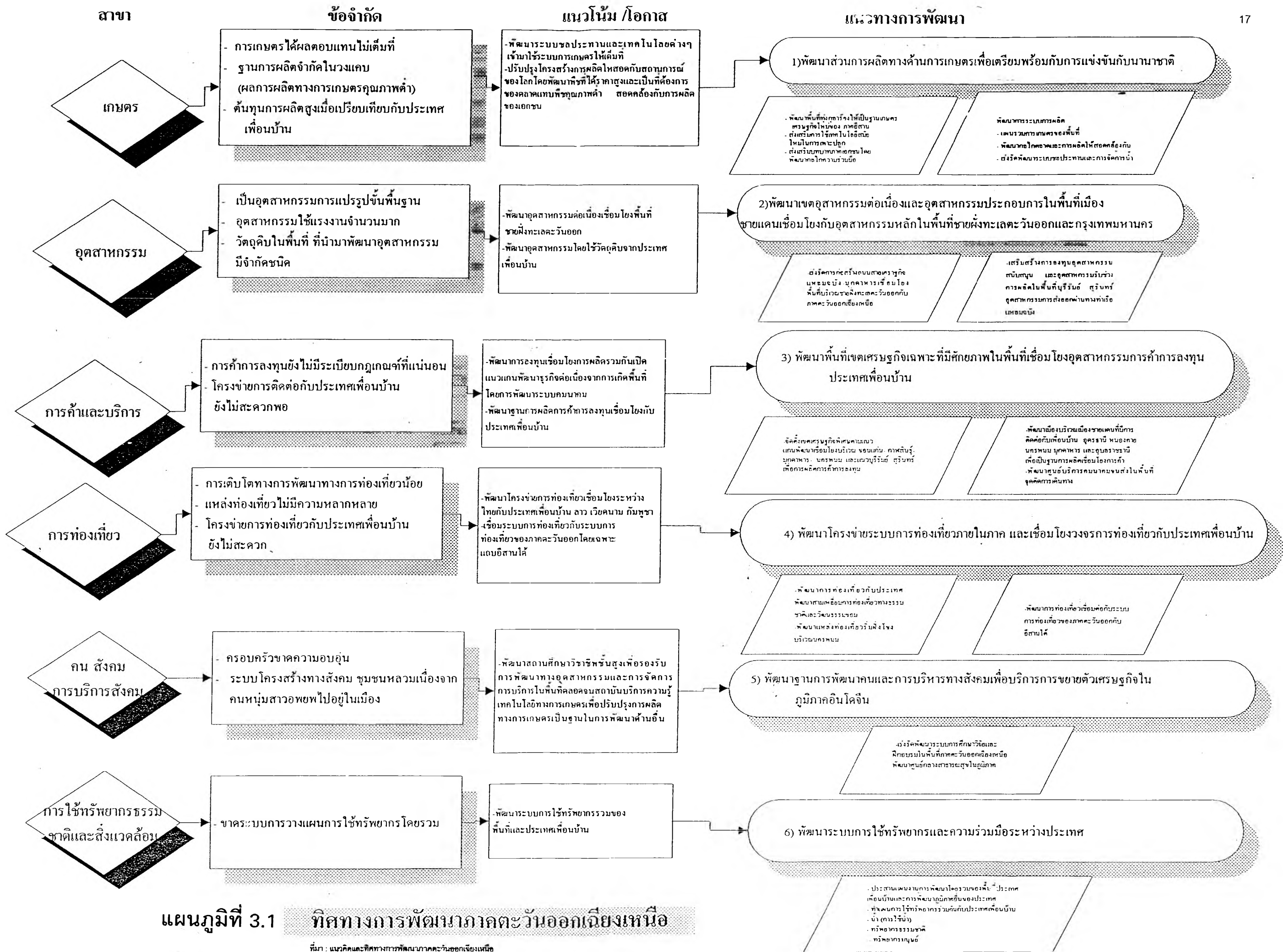
แนวคิดและทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) จากการพัฒนาในระยะที่ผ่านมามุ่งเน้น การเปลี่ยนแปลงกระบวนการและวิธีการผลิตภาคเกษตรกรรมดั้งเดิม เข้าสู่การผลิตโดยวิทยาการสมัยใหม่ และการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมที่มุ่งเน้นทรัพยากรภายในภาคเป็นหลัก จึงมีข้อจำกัดของทรัพยากรการผลิต ดังนั้นการพัฒนาในระยะต่อไปจึงควรปรับทิศทางการพัฒนาที่เชื่อมโยงสู่ภาคอื่น ๆ ของประเทศ และเชื่อมโยงสู่อนุภาคนานาชาติมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนปัจจัยการผลิตเทคโนโลยี และตลาดการค้าระหว่างกันมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีทิศทางการพัฒนา ดังแผนภูมิที่ 3.1

จากทิศทางการพัฒนาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (แผนภูมิที่ 3.1) ในด้านสังคม การบริการสังคม ซึ่งมีแนวทางการพัฒนารฐานการพัฒนาคนและการบริการทางสังคมเพื่อรองรับการขยายตัวด้านเศรษฐกิจในภาคอินโดจีน จากแผนพัฒนาดังกล่าวนี้อาจส่งผลให้บทบาทของจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีมีบทบาทเด่นชัดในการเป็นศูนย์กลางการศึกษาและวิชาการในโครงการการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย กลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ มากยิ่งขึ้น จากทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แนวทางการพัฒนาจะเน้นการพัฒนาคนและการพัฒนาการบริการทางสังคม ซึ่งรวมไปถึงการพัฒนาสถาบันทางการศึกษาด้วย จากพัฒนาดังกล่าวนี้อาจส่งผลให้พื้นที่ศึกษามีบทบาทและหน้าที่กลายเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา เนื่องจากเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และมหาวิทยาลัยเป็นตัวแปรที่สำคัญในการพัฒนา ทั้งยังส่งผลให้ชุมชนโดยรอบเกิดการพัฒนากลายเป็นเมืองอีกด้วย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (พ.ศ. 2540) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ยุทธศาสตร์ 8 กลยุทธ์ และในส่วนของจังหวัดนครราชสีมาเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ที่ 2 กลยุทธ์ที่ 4 และยุทธศาสตร์ที่ 5 กลยุทธ์ที่ 8 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (แผนที่ 3.2)

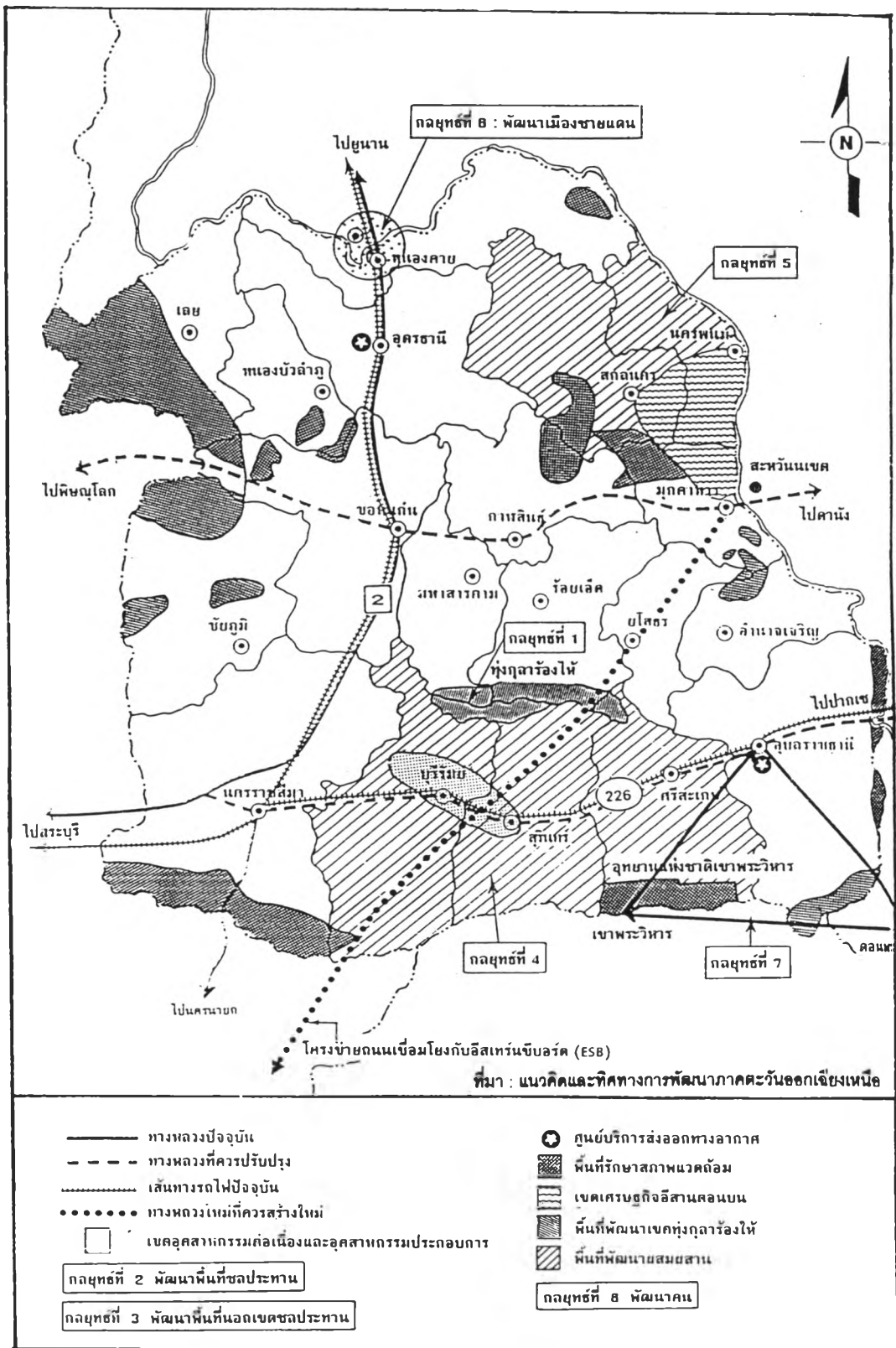
ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาเขตอุตสาหกรรมต่อเนื่องและอุตสาหกรรมประกอบการบริการบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมหลักในพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกและกรุงเทพมหานคร

กลยุทธ์ที่ 4 เปิดเขตอุตสาหกรรมต่อเนื่องและอุตสาหกรรมประกอบการเชื่อมโยงพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ตามแนวนครราชสีมา - บุรีรัมย์ - สุรินทร์

แผนภูมิที่ 3.1 ทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ที่มา : แนวคิดและทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แผนที่ 3.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- เร่งรัดก่อสร้างถนนสายเศรษฐกิจแหลมฉบัง - สระแก้ว - บุรีรัมย์ - ยโสธร - มุกดาหาร เชื่อมโยงพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และโครงข่ายถนนของประเทศลาวและเวียดนาม

- พัฒนาโครงการสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่ได้มาตรฐานเพียงพอสำหรับบริการแก่อุตสาหกรรม ได้แก่ ระบบไฟฟ้า ระบบประปา และระบบสื่อสารโทรคมนาคม เป็นต้น

- พัฒนาเมืองนครราชสีมาเป็นเมืองศูนย์กลางอุตสาหกรรมหลักของภาคโดยจัดทำผังเมืองรวมกำหนดทิศทางการขยายตัวของเมืองและจัดทำแผนการพัฒนาาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการให้สอดคล้องกับอัตราการเจริญเติบโตของเมือง

- ส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมสนับสนุน และอุตสาหกรรมรับช่วงการผลิตในพื้นที่บุรีรัมย์และสุรินทร์เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

- ส่งเสริมอุตสาหกรรมเดิมที่มีอยู่แล้วให้ขยายฐานการผลิตให้กว้างขึ้นเพื่อชักนำให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่อง และเตรียมรับความต้องการของตลาดในอินโดจีน เช่น อุตสาหกรรมผลิตเครื่องจักรกลการเกษตร อุตสาหกรรมแปรรูปเกษตร อุตสาหกรรมเจียรไนพลอยและเครื่องประดับ อุตสาหกรรมผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป

- จัดทำผังการใช้ที่ดินในระดับภาคเพื่อกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมพัฒนาเป็นเขตอุตสาหกรรม เขตชุมชน และเขตเกษตรที่ไม่มีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และประหยัดต้นทุนในการให้บริการสาธารณูปโภคสาธารณูปการ

- ส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตและการบรรจุหีบห่อ ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบการพัฒนาคนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจภายในภาคและภูมิภาคอินโดจีน

กลยุทธ์ที่ 8 เร่งรัดพัฒนาระบบการศึกษา วิจัย และฝึกอบรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เป็นฐานการพัฒนาคนทั้งภายในภาคและภูมิภาคอินโดจีน

สถาบันการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสามารถพัฒนาให้เป็นฐานการฝึกอบรม การวิจัย และการถ่ายทอดเทคโนโลยี รวมทั้งรับความช่วยเหลือทางวิชาการจากประเทศที่ 3 ที่จะใช้ไทยเป็นฐานในการให้ความช่วยเหลือบูรณะฟื้นฟูอินโดจีน

จากยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การพัฒนาดังกล่าวข้างต้น ส่งผลให้จังหวัดนครราชสีมา มีบทบาทเป็นเมืองศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากยิ่งขึ้นจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะด้านการศึกษาและวิชาการ ส่งผลให้พื้นที่ศึกษาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดนครราชสีมา และเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีมีความสำคัญตามไปด้วย ซึ่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีเป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งในการพัฒนาด้านการศึกษาและวิชาการของจังหวัดนครราชสีมาและของภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีกด้วย เมื่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีมีการพัฒนามากขึ้นย่อมส่งผล

ให้พื้นที่ศึกษาพัฒนาขึ้นตามไปด้วย และย่อมส่งผลให้พื้นที่ศึกษามีบทบาทสำคัญด้านการศึกษาตามไปด้วย

นโยบายของกรมป่าไม้

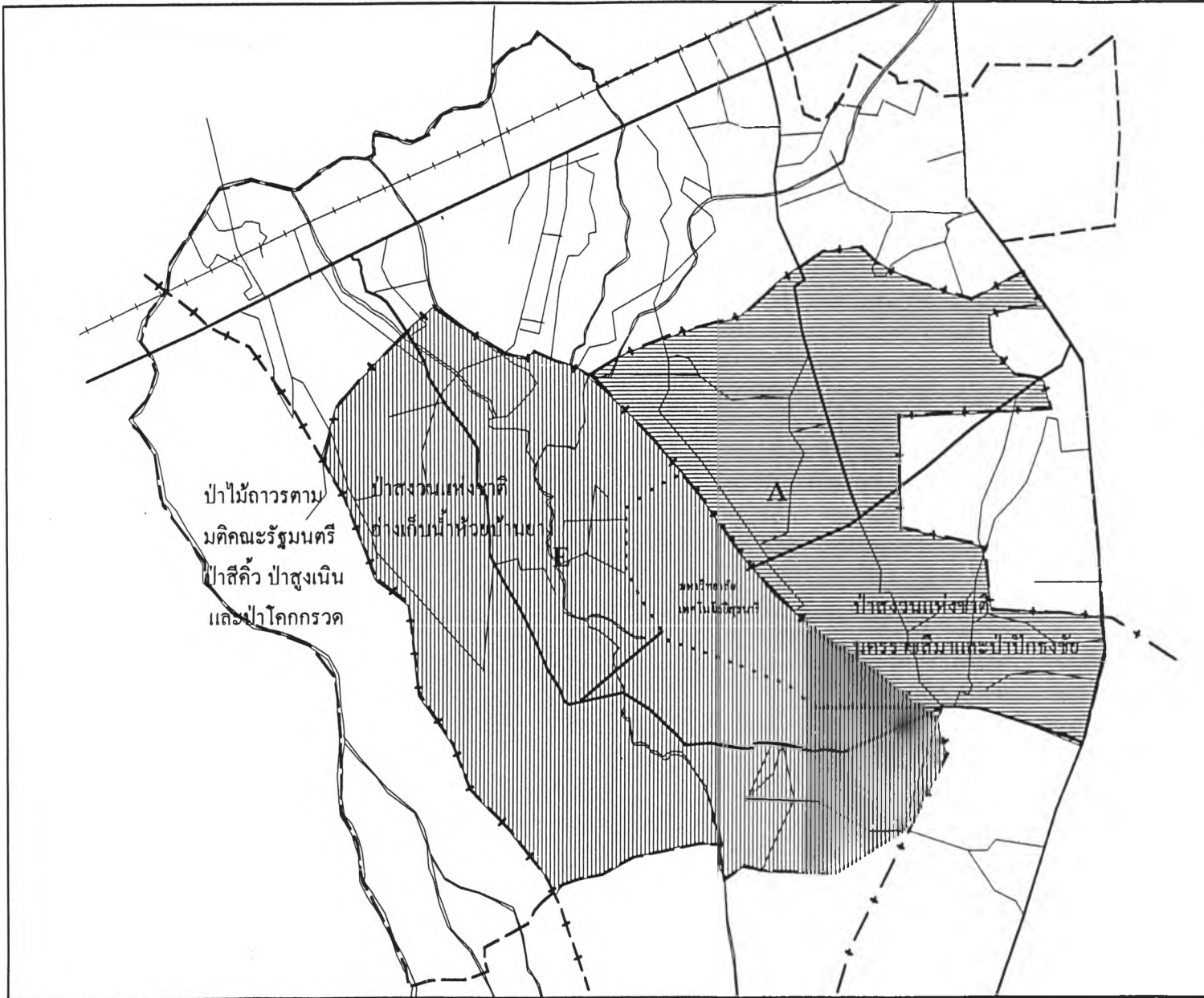
แผนการใช้ที่ดินเพื่อกิจการป่าไม้

จากการสำรวจสภาพป่าไม้โดยใช้ภาพถ่ายดาวเทียมของกรมป่าไม้ กระทรวงมหาดไทยปี พ.ศ. 2528 พบว่ามีพื้นที่ที่ยังคงสภาพป่าประมาณ 1,766,250 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และป่าสงวนแห่งชาติบางแห่งนอกนั้นเป็นป่าเสื่อมโทรม ดังนั้นจึงควรจะฟื้นฟูและปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินเพื่อกิจการป่าไม้ และจังหวัดนครราชสีมากำหนดไว้ดังนี้

1. เขตรักษาไว้เป็นป่าและปลูกป่า มีเนื้อที่ประมาณ 232,013 ไร่ ได้แก่ พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมต่อการเกษตรและนอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ
 2. เขตอุทยานแห่งชาติและเขตป่าสงวนแห่งชาติ มีเนื้อที่ประมาณ 5,006,337 ไร่ ประกอบด้วยพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 29 ป่า และอุทยานแห่งชาติ จำนวน 2 แห่ง
 3. เขตป่าเตรียมการสงวน มีเนื้อที่ 606,630 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่คณะรัฐมนตรีได้กำหนดให้เป็นเขตป่าไม้ถาวร และบางส่วนได้ทำการสำรวจเพื่อประกาศเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ
- แนวทางในการจัดการสำหรับพื้นที่บริเวณนี้ มีการดำเนินการดังนี้

1. พื้นที่ป่าที่ยังไม่ได้ถูกบุกรุกทำลาย ยังมีสภาพเป็นป่าที่สมบูรณ์ สมควรให้กรมป่าไม้และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รักษาพื้นที่ดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ โดยถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารต่อไป
2. พื้นที่ที่ถูกทำลาย แต่ไม่มีความเหมาะสมในการเกษตรสมควรให้กรมป่าไม้ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำโครงการหมู่บ้านป่าไม้ และดำเนินการปลูกป่า โดยใช้พันธุ์ไม้โตเร็วต่าง ๆ
3. พื้นที่ที่ถูกบุกรุกทำลายจนหมดสภาพ และมีสภาพเหมาะแก่การเกษตร สมควรให้กรมป่าไม้ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจัดทำโครงการใช้ประโยชน์ที่ดินทำกิน โดยให้ดำเนินการสำรวจตามความเหมาะสมของดินเป็นหลักเกณฑ์ในการดำเนินการดังกล่าว

ในส่วนของพื้นที่ศึกษาหรือชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัย ฝ่ายจัดการป่าสงวนแห่งชาติ กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินภายในป่า ในโครงการสำรวจวางแผนแม่บท ปี พ.ศ. 2538 โดยได้จำแนกพื้นที่ภายในชุมชนออกเป็น 2 พื้นที่ คือ เขตป่าเพื่อเศรษฐกิจ เขตป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตรกรรม (แผนที่ 3.3) และจากสภาพของป่าภายในชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัย หรือพื้นที่ศึกษาในปัจจุบันนี้สภาพป่าสมบูรณ์ได้หมดสภาพป่าไปแล้ว ยังคงเหลือไว้เฉพาะสภาพป่าที่เสื่อมโทรมเท่านั้น จากการพิจารณาแก้ไขปัญหเกี่ยวกับที่ดินทำกินในเขตป่าไม้ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามหนังสือ ที่ กษ 0710/7026 ลงวันที่ 3 พฤษภาคม 2536

สัญลักษณ์:

- E ป่าเศรษฐกิจ
- A ป่าเพื่อการเกษตร
- ขอบเขตพื้นที่ศึกษา
- เขตป่าสงวนแห่งชาติ
- เขตป่าไม้ถาวรตามมติ ครม
- ถนน
- ทางรถไฟ
- คลอง

ที่มา:
สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา

การวางแผนการใช้ที่ดินเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองโดยรอบมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

แสดง: การจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในป่าสงวนแห่งชาติ

แผนที่ 3.3	

มาตราส่วน

 กม.

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มีความเห็นและพิจารณาอนุมัติ ให้ที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตป่าไม้ถาวรที่มีสภาพที่เสื่อมโทรมมีราษฎรเข้าถือครองทำกินอยู่ ให้กรมป่าไม้มอบให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก) นำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โดยออกเอกสาร ส.ป.ก 4 - 01 ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน ฉะนั้นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติบริเวณชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จึงอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีขอบเขตการปฏิรูปที่ดิน ดังแผนที่ 3.4 ดังนั้นในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติภายในชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัย จึงสามารถกระทำการวางแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับการวางผังแม่บท และการปฏิรูปที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมาได้ เพื่อเป็นการสนับสนุนผังแม่บทและการปฏิรูปที่ดินดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงมีการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินต่อไปในบทที่ 6

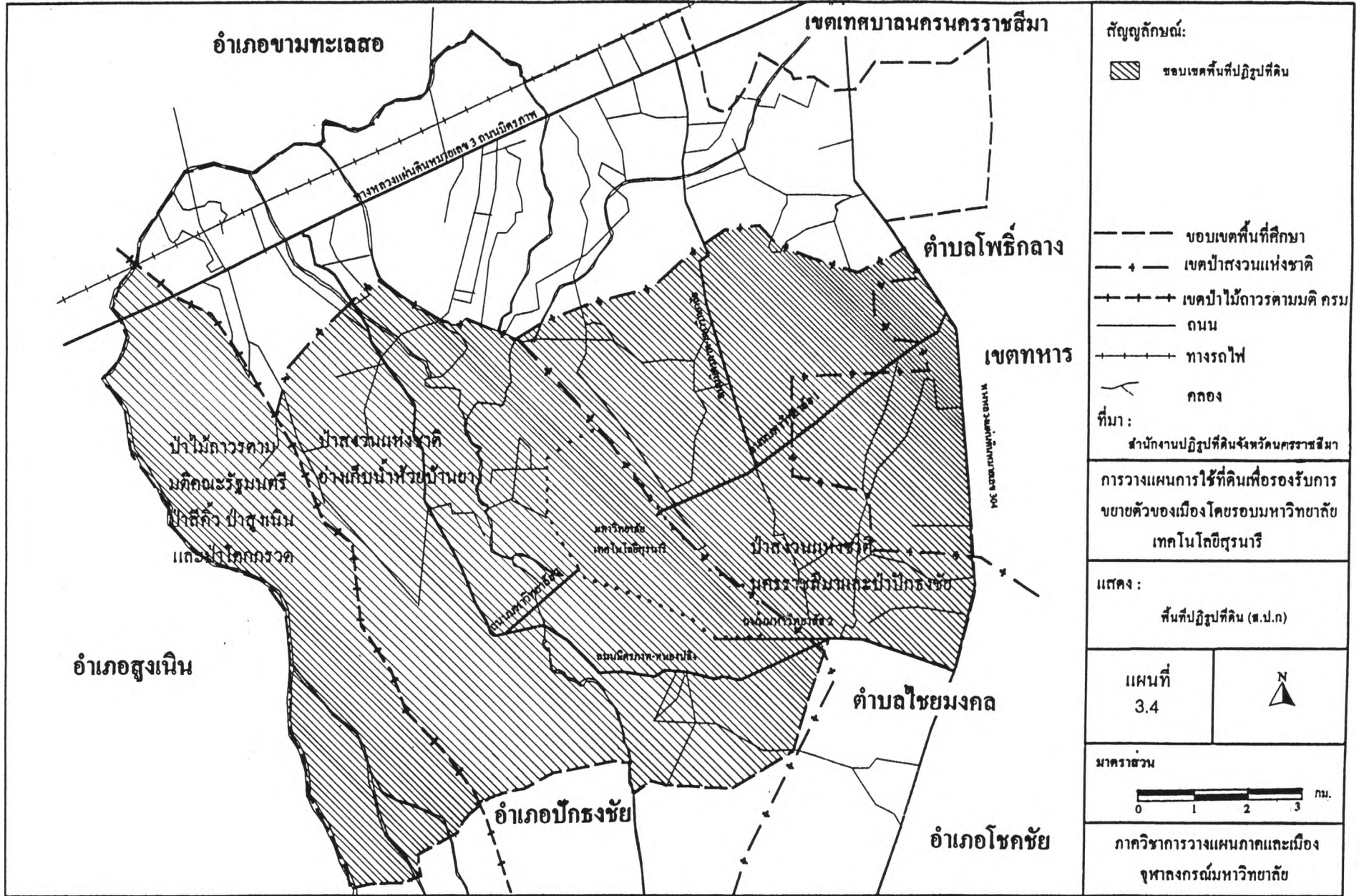
3.1.2 บทบาทและระบบชุมชนของจังหวัดนครราชสีมา

บทบาทของจังหวัดนครราชสีมา

จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีความเป็นเมืองใหญ่เป็นอันดับ 3 ของประเทศรองมาจากกรุงเทพมหานคร และจังหวัดเชียงใหม่ จากผลการดำเนินการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหลายฉบับที่ผ่านมา ได้สร้างความเจริญให้กับจังหวัดนครราชสีมาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายด้านการพัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญในส่วนภูมิภาค และนโยบายการพัฒนาศูนย์กลางการพัฒนาอุตสาหกรรมในภูมิภาคทำให้จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีจุดเด่นในฐานะทำเลที่ตั้ง ซึ่งเปรียบเสมือนพื้นที่ส่วนหลังของกรุงเทพมหานครและพื้นที่พัฒนาตามโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก (Eastern Seaboard) และเป็นประตูไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและไปสู่ภูมิภาคอินโดจีน โดยได้รับการกำหนดบทบาทให้เป็น

1. บทบาทในฐานะเป็นเมืองศูนย์กลางความเจริญในส่วนภูมิภาคของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
2. เป็นฐานเศรษฐกิจหลักของภาค เพื่อรองรับการขยายตัวของความเจริญที่เกิดจากกรุงเทพมหานคร และปริมาณตลอดทั้งโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก รวมทั้งกระจายความเจริญไปสู่พื้นที่อื่นในภูมิภาค
3. บทบาทในฐานะที่เป็นจังหวัดศูนย์กลางการพัฒนาอุตสาหกรรม ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อการส่งออกด้านชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก
4. รองรับการกระจายการลงทุนด้านอุตสาหกรรม ตามนโยบายกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคของรัฐบาล

เพื่อให้บรรลุบทบาทตามแนวทางข้างต้น จังหวัดจึงต้องพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาและการฝึกหัดฝีมือแรงงาน โดยเฉพาะในสาขาเทคโนโลยีที่ทันสมัย ประกอบกับในแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ได้เน้นนโยบายการพัฒนาและกระจายโอกาสทางการศึกษา ในระดับอุดมศึกษาไปสู่ภูมิภาคในท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น จึงทำให้จังหวัดจำเป็นต้องพัฒนาสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษาในท้องถิ่นขึ้น และส่งผลให้จังหวัดนครราชสีมา มีบทบาทในการเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีกด้วย

ระบบชุมชนของจังหวัดนครราชสีมา

1. การจัดลำดับชุมชนและการพัฒนาพื้นที่

ผลจากการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) จากนโยบายการพัฒนาจังหวัดและการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคของรัฐบาลได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดนครราชสีมา ในแง่ภาคอุตสาหกรรมและบริการได้มีบทบาทมากขึ้น ในขณะที่ภาคเกษตรกรรมมีบทบาทน้อยลง การลงทุนในภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดขยายตัวอย่างรวดเร็ว ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) รูปธรรมที่สำคัญของการพัฒนาพื้นที่คือ ชุมชนเมืองนครราชสีมา มีการขยายตัวในอัตราที่สูงมากจนถึงจุดอิ่มตัวทำให้การขยายตัวออกสู่พื้นที่รอบนอก จากแนวโน้มการขยายตัวของชุมชนเมืองนครราชสีมา ผังเมืองรวมนครราชสีมาโดยกรมการผังเมือง ปี พ.ศ. 2534 การขยายตัวของชุมชนเมืองมีการขยายตัวไปตามแนวดนสายหลักคือ ทางหลวงสายที่ 2 , 224 และ 304 ลักษณะการขยายตัวดังกล่าวมีทิศทางการขยายตัวเข้าสู่ชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยคือ ตำบล โคกกรวด สุรนารี ปูใหญ่ และหนองจะบก ซึ่งต่อไปในอนาคตทั้ง 4 ตำบล ดังกล่าวจะกลายเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของชุมชนเมืองนครราชสีมา (แผนที่ 3.5) ดังนั้นเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา จึงกลายเป็นศูนย์กลางความเจริญหลักของจังหวัด โดยมีกลุ่มอำเภอปากช่อง สีคิ้ว สูงเนิน โชชชัย และบัวใหญ่ เป็นศูนย์กลางความเจริญระดับรอง

จังหวัดนครราชสีมาได้จัดทำแนวทางการพัฒนาจังหวัด โดยการประมวลจากการศึกษาขององค์การร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (JICA) เรื่องการศึกษาเพื่อการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนและตอนล่าง การศึกษาของคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่องแผนลงทุนจังหวัดนครราชสีมา ปี พ.ศ. 2539 และโครงการศูนย์ข้อมูลท้องถิ่น สถาบันราชภัฏนครราชสีมา เรื่องโคราชในทศวรรษหน้า โดยภาพรวมแล้วพอสรุประดับความสามารถของชุมชนในจังหวัดนครราชสีมาตามศักยภาพและความเหมาะสมของพื้นที่ สามารถแบ่งศูนย์กลางความเจริญและกลุ่มพื้นที่การพัฒนาได้ดังนี้

1.1 ศูนย์กลางความเจริญหลัก ได้แก่ (แผนที่ 3.6)

- กลุ่มพัฒนาพื้นที่อำเภอเมือง ในฐานะที่อำเภอเมืองมีจุดที่ตั้งที่ดี กล่าวคือ เป็นศูนย์กลางของอำเภอ และทุกอำเภอสามารถติดต่อกับอำเภอเมืองได้โดยสะดวก ดังนั้นอำเภอเมืองจึงทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านอุตสาหกรรมสมัยใหม่ การพาณิชย์ การบริหารและการปกครอง นอกจากนี้ยังจะต้องมีหน้าที่กระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ให้ไปสู่เมือง

รอบนอกให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดผลในการกระจายความเจริญและลดปัญหาในหลาย ๆ ด้านที่จะเกิดขึ้นตามมา

จากการที่อำเภอเมืองเป็นศูนย์กลางการพัฒนา และการขยายตัวของชุมชนเมือง นครราชสีมา ส่งผลให้ชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยมีบทบาทมากขึ้นตามไปด้วย จะเห็นได้ว่าทิศทางการขยายตัวของชุมชนเมืองนครราชสีมา มีทิศทางการขยายตัวตามถนนมิตรภาพ และตามถนนนครราชสีมา - ปักธงชัย ซึ่งถนนทั้ง 2 สายดังกล่าวนี้เป็นถนนสายหลักของชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัย นั่นก็หมายถึงทิศทางการขยายตัวของชุมชนเมืองนครราชสีมา มีทิศทางการขยายตัวเข้าสู่ชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยนั่นเอง

1.2 ศูนย์กลางความเจริญระดับรอง ได้แก่

- ศูนย์กลางความเจริญระดับรอง มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงาน อุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และหน้าที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเฉพาะพื้นที่ เช่น การท่องเที่ยว ได้แก่

- กลุ่มพัฒนาพื้นที่อำเภอปากช่อง มีเพียงอำเภอเดียวคืออำเภอปากช่อง
- กลุ่มพัฒนาพื้นที่อำเภอสีคิ้ว ซึ่งมีอำเภอในเครือข่ายประกอบด้วย อำเภอสูงเนิน ด้านขุนทด โนนไทย กิ่งอำเภอลำน้ำเคียว ชามทะเลสอ
- กลุ่มพัฒนาพื้นที่อำเภอปักธงชัย ซึ่งมีอำเภอในเครือข่ายประกอบด้วย อำเภอโชคชัย หนองบุญมาก ครบุรี เสิงสาง และกิ่งอำเภอลำน้ำเคียว
- กลุ่มพัฒนาพื้นที่อำเภอพิมาย ซึ่งมีอำเภอในเครือข่ายประกอบด้วย อำเภอชุมพวง ห้วยแถลง จักราช โนนสูง และกิ่งอำเภอเมืองยาง
- กลุ่มพัฒนาพื้นที่อำเภอบัวใหญ่ ซึ่งมีอำเภอในเครือข่ายประกอบด้วย อำเภอคง แก้งสนามนาง ประทาย โนนแดง บ้านเหลื่อม และขามสะแกแสง

นอกจากการจัดลำดับชุมชนในการพัฒนาดังกล่าวข้างต้นแล้ว จังหวัดนครราชสีมา ยังดำเนินการพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์ เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาด้านทักษะฝีมือแรงงาน พัฒนาด้านการศึกษา และโดยเฉพาะด้านการศึกษาได้พัฒนาเป็นอย่างมากเพื่อให้จังหวัดนครราชสีมาเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาให้มีคุณภาพมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และจากการจัดลำดับชุมชนจะเห็นได้ว่ากลุ่มอำเภอเมืองนครราชสีมา มีเพียงอำเภอเดียวเท่านั้นหรือจะเรียกได้ว่าเป็นเมืองโตเดียว ซึ่งมีชุมชนเมืองนครราชสีมาในฐานะที่มีทำเลที่ตั้งที่มีความเหมาะสมในการเป็นชุมชนเมืองศูนย์กลางความเจริญ เป็นศูนย์กลางการบริหาร การปกครอง การพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรม การศึกษา และการบริการสาธารณะในระดับจังหวัดและระดับภาค

จากการจัดระบบชุมชนของกรมการผังเมือง ผังเมืองรวมเมืองนครราชสีมา ปี พ.ศ. 2534 และจากการวิเคราะห์ระบบชุมชน ได้จัดระบบชุมชนของจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 35

ชุมชน ประกอบด้วยชุมชนระดับเทศบาล 4 แห่ง และชุมชนระดับสุขาภิบาล 31 แห่ง ชุมชนขนาดใหญ่ จะตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับเส้นทางหลวงแผ่นดินสายประธาน หมายเลข 2 ซึ่งเป็นเส้นทางสายหลักของจังหวัดที่ใช้ในการติดต่อกับจังหวัดในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชุมชนดังกล่าวได้แก่ ชุมชนเมืองนครราชสีมา ปากช่องและสีคิ้ว ชุมชนที่อยู่ห่างจากเส้นทางสายหลักจะเป็นชุมชนขนาดกลางและขนาดเล็ก จากโครงสร้างของระบบชุมชน สามารถจัดลำดับความเป็นศูนย์กลางในการให้บริการทางเศรษฐกิจ และสังคมแก่ประชากรที่อยู่ในพื้นที่ภายใต้เขตอิทธิพลได้ 4 ระดับดังนี้ คือ (แผนที่ 3.7)

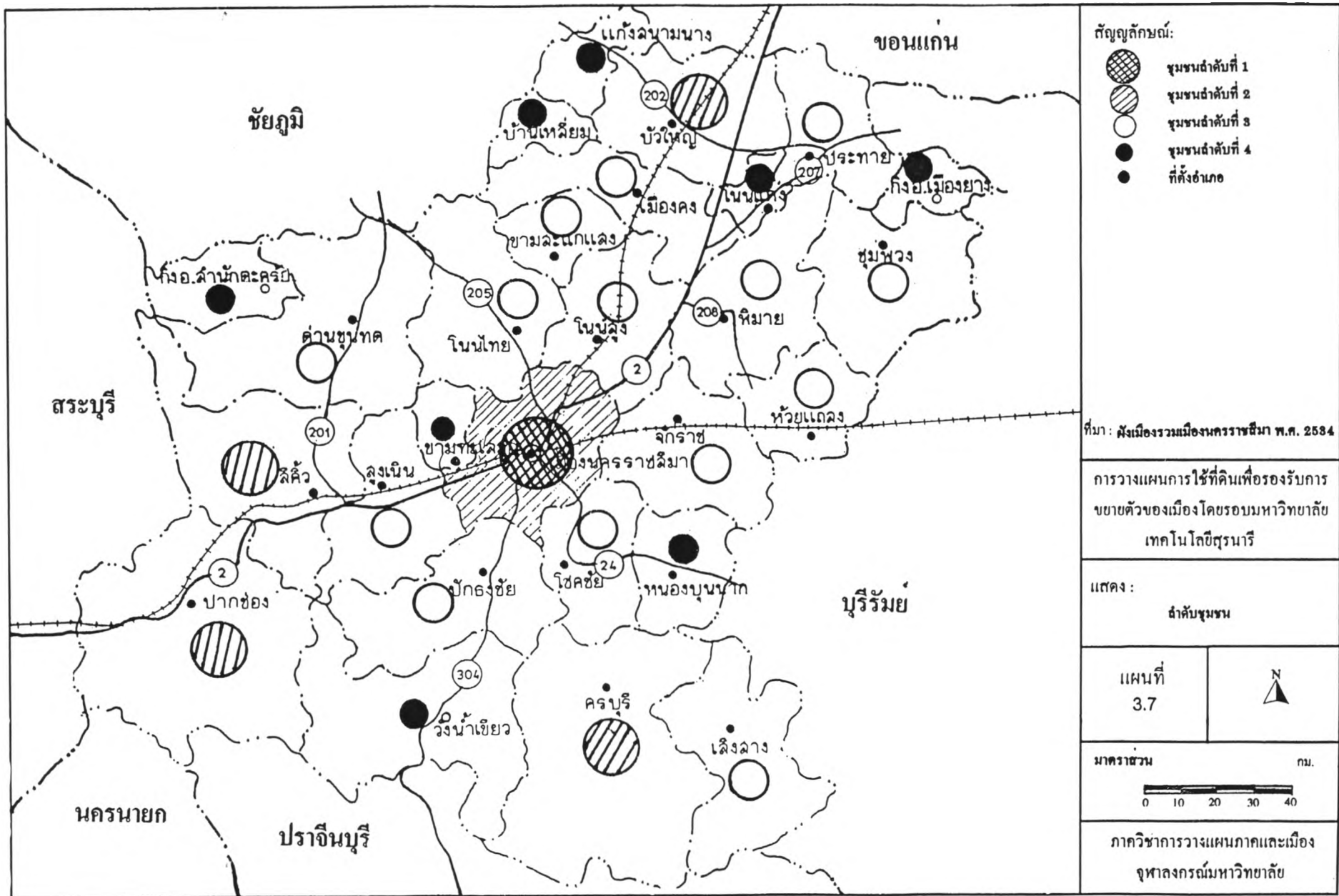
1. ชุมชนศูนย์กลางลำดับที่ 1 ได้แก่ ชุมชนเมืองนครราชสีมา มีประชากรมากกว่า 190,000 ซึ่งได้แก่ เทศบาลนครนครราชสีมา เป็นที่ตั้งจังหวัด มีบทบาทเป็นศูนย์กลางในการให้บริการในระดับภาคแก่ประชากรในจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ เป็นต้น

2. ชุมชนศูนย์กลางลำดับที่ 2 ได้แก่ ชุมชนเมืองปากช่อง บัวใหญ่ และชุมชนสีคิ้วมีขนาดประชากรเมืองระหว่าง 14,000 - 42,000 เป็นที่ตั้งของอำเภอ มีบทบาทเป็นศูนย์กลางในการให้บริการแก่ประชากรภายในอำเภอ และอำเภอข้างเคียง

3. ชุมชนศูนย์กลางลำดับที่ 3 ได้แก่ ชุมชนเมืองโนนเมือง เมืองปัก โนนสูง ด้านขุนทดสูงเนิน ชุมพวง ประทาย แะ ไชคชัย จักราช ห้วยแถลง เมืองคง โนนไทย ขามสะแกแสง และเสิงสาง มีขนาดประชากร 3,000 - 20,000 คน เป็นที่ตั้งของอำเภอมักมีบทบาทเป็นศูนย์กลางในการให้บริการแก่ประชากรภายในอำเภอ และพื้นที่ใกล้เคียงกับเขตติดต่อระหว่างอำเภอ

4. ชุมชนศูนย์กลางลำดับที่ 4 ได้แก่ ชุมชนเมืองขามทะเลสอ จอหอ กลางดง กุดจิก โนนแดง โคกกรวด ตลาดแค มะค่า หนองบัวลาย ลาดบัวขาว ปะคำ ด้านเกวียน หนองบัววง และโนนสูง มีขนาดประชากรเมืองระหว่าง 3,000 - 12,000 คน เป็นที่ตั้งของสุขาภิบาลมีบทบาทเป็นศูนย์กลางในการให้บริการแก่ประชากรในพื้นที่ชนบทภายในรัศมีระหว่าง 5 - 20 กิโลเมตร จากชุมชนศูนย์กลาง

จากการจัดลำดับชุมชนของจังหวัดนครราชสีมาทั้ง 4 ลำดับข้างต้น โดยชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยเป็นชุมชนในอันดับที่ 4 และพื้นที่ทั้งหมดของชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของศูนย์กลางพัฒนาอันดับที่ 1 คือ เป็นส่วนหนึ่งและขึ้นอยู่กับชุมชนเมืองนครราชสีมา จากที่จังหวัดนครราชสีมาและชุมชนเมืองนครราชสีมาเป็นชุมชนเมืองลำดับที่ 1 ทำให้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วส่งผลให้ชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัย ซึ่งได้รับอิทธิพลจากการขยายตัวดังกล่าว โดยเฉพาะด้านการศึกษา ซึ่งชุมชนเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ทำให้ชุมชนมีบทบาทและหน้าที่ ที่สำคัญทางการศึกษา รองจากชุมชนเมืองนครราชสีมาอีกด้วย

3.2 ลักษณะของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

3.2.1 ลักษณะของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเมืองนครราชสีมา ประมาณ 19 กิโลเมตร และเป็นส่วนหนึ่งของป่าสงวนเสื่อมโทรม มีสภาพภูมิประเทศเป็นเนินเขาสลับกับที่ราบ มีพื้นที่ประมาณ 7,000 ไร่ ณ ตำบลสุรนารี อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ห่างจากทางแยกถนนนครราชสีมา - ปักธงชัย ประมาณ 6 กิโลเมตร ที่หลักกิโลเมตรที่ 7 (แผนที่ 3.8)

ทิศเหนือ ติดกับอ่างเก็บน้ำห้วยบ้านยาง และค่ายลูกเสือ

ทิศใต้ ติดกับบ้านหนองบึง พื้นที่ไร่นา และบ้านโกรกเดือนห้า

ทิศตะวันออกติดกับพื้นที่บ้านหนองปรุ และพื้นที่ไร่นา

ทิศตะวันตก ติดกับพื้นที่เขตตำบลโคกกรวด และเป็นเขตป่าสงวน

3.2.2 การใช้ที่ดิน

ได้แบ่งลักษณะการใช้ที่ดินเป็นลักษณะใหญ่ ดังนี้ (แผนที่ 3.9) (รูปภาพที่ 3.1)

1. บริเวณการศึกษา ได้แก่ บริเวณที่ใช้เป็นอาคารเรียน อาคารทดลอง อาคารเอานกประสงค์ อาคารหอสมุด อาคารสำนักเทคโนโลยีทางการศึกษา อาคารบริหาร หอประชุม และรวมไปถึงโรงอาหาร หรืออาคารขนาดเล็กเป็นส่วนประกอบ รวมทั้งสิ้นมี 30 อาคาร

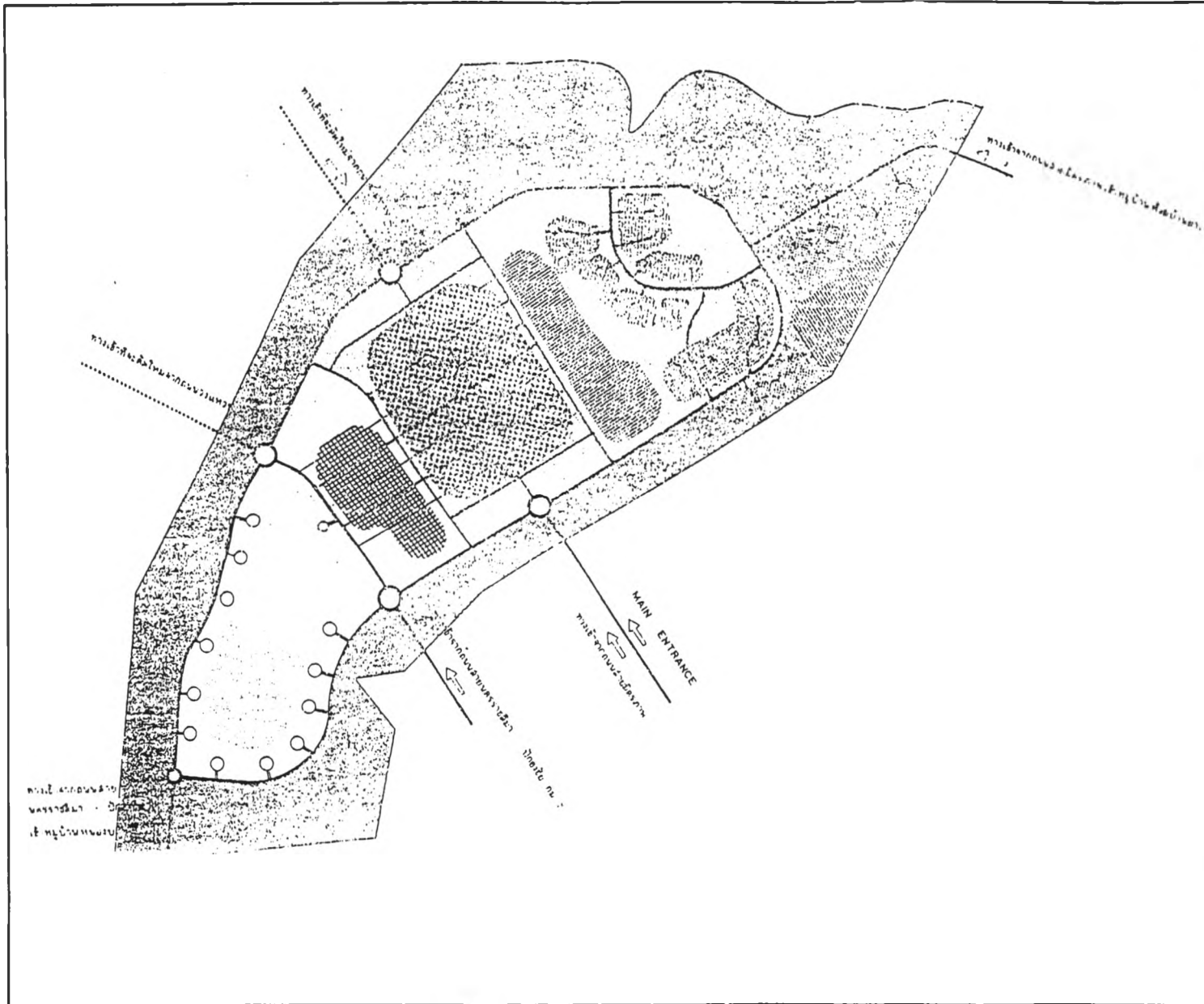
2. บริเวณพักอาศัย ได้แก่ บริเวณหอพักนักศึกษา บ้านพักอาจารย์ ข้าราชการ สโมสรอาจารย์ และคณาจารย์ มีจำนวนทั้งสิ้น 58 หลัง

3. บริเวณสนามกีฬา และที่พักผ่อนหย่อนใจ ประกอบด้วยสนามกีฬา สระว่ายน้ำ จนล้นปี 2537 มีทั้งสิ้น 800 ตารางเมตร ส่วนสถานที่พักผ่อนหย่อนใจมีกระจายอยู่ทั่วไปโดยรอบมหาวิทยาลัย

4. บริเวณอื่น ๆ ได้แก่ บริเวณที่ใช้เพื่อสาธารณูปโภค เช่น โรงกรองน้ำ ถนนภายในมหาวิทยาลัย อ่างเก็บน้ำสำรอง ลานจอดรถพร้อมหลังคาคลุมทางเดิน ซึ่งมีกระจายอยู่เป็นระยะโดยรอบมหาวิทยาลัย

3.2.3 การคมนาคม

การคมนาคมภายในมหาวิทยาลัยมีรถรับ-ส่ง สำหรับนักศึกษา และบุคลากร โดยไม่คิดค่าบริการ นักศึกษาส่วนใหญ่นิยมใช้รถจักรยานยนต์ส่วนตัวในการเดินทางระหว่างที่พักกับมหาวิทยาลัยและใช้ในการเดินทางระหว่างอาคารเรียน นักศึกษาและบุคลากรส่วนใหญ่จะพักอยู่ภายในมหาวิทยาลัยซึ่งทางมหาวิทยาลัยจะมีหอพักสำหรับนักศึกษาและมีบ้านพักสำหรับบุคลากร ที่เหลือบางส่วนจะพักอยู่พื้นที่โดยรอบมหาวิทยาลัย ในการติดต่อเดินทางกับชุมชนภายนอก โดยอาศัยรถโดยสารประจำทางปรับอากาศ และไม่ปรับอากาศสายสถาบันราชมนฑล - มทส. รถจะออกทุก ๆ 15 นาที โดยบริษัทโคราชเดินรถได้รับสัมปทานและจะวิ่งภายในมหาวิทยาลัยเข้า-ออกทางประตูใหญ่ด้าน

หน้าของมหาวิทยาลัย ตั้งแต่เวลา 6.00 - 20.00 น. และยังมีสามล้อเครื่อง จักรยานยนต์รับจ้างคอยบริการอีกด้วย

3.2.4 ระบบถนนเชื่อมต่อระหว่างมหาวิทยาลัยกับพื้นที่รอบนอก ระบบถนนติดต่อระหว่างมหาวิทยาลัย และเมืองนครราชสีมา โดยถนนภายในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ห่างจากถนนสายหลักหมายเลข 304 ประมาณ 3 กิโลเมตร และห่างจากถนนสายหลักหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ - สามแยกปักธงชัย) ประมาณ 13 กิโลเมตร และห่างจากตัวเมืองนครราชสีมาตามถนนหมายเลข 2 ประมาณ 3 กิโลเมตร ระบบถนนภายในส่วนใหญ่เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ส่วนถนนสายหลักภายนอกเป็นถนนแอสฟัลท์ที่มีการเดินทางโดยสะดวก

3.2.5 บุคลากร

ในปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2539 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีมีบุคลากร และลูกจ้างประจำรวมทั้งสิ้น 550 คน ประกอบด้วยบุคลากรสายวิชาการ 101 คน และบุคลากรสายปฏิบัติการวิชาชีพ 449 คน บุคลากรสายวิชาการ ประกอบด้วยคณาจารย์ 98 คน และนักวิจัย 3 คน

3.2.6 นักศึกษา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เปิดดำเนินการในปี พ.ศ. 2536 และรับนักศึกษารุ่นแรกในปี พ.ศ. 2535 โดยมีจำนวนนักศึกษาที่รับและคาดการณ์ที่ จะรับในแต่ละปี ดังตารางที่ 3.1

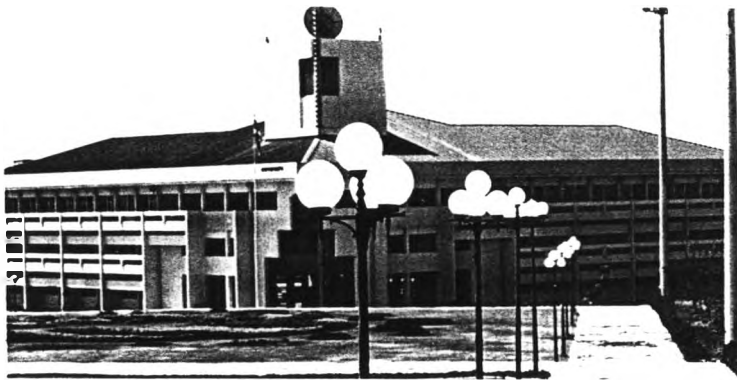
ตารางที่ 3.1 จำนวนนักศึกษาของมหาวิทยาลัยจำแนกตามสำนักวิชา/ปีการศึกษา

สำนักวิชา	ปีการศึกษา										จำนวน สะสม
	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2544	
1 เทคโนโลยีการเกษตร	120	180	240	300	300	300	300	300	300	300	2640
2 เทคโนโลยีอุตสาหกรรม	240	480	540	600	660	660	660	660	660	660	5820
3 เทคโนโลยีทรัพยากร	120	180	240	300	360	420	480	480	480	480	3540
รวม นศ.รับใหม่ในแต่ละปี	480	840	1020	1200	1320	1380	1440	1440	1440	1440	12000
รวม นศ.เก่า+ใหม่ ในแต่ละปี	480	1320	2340	3540	4380	4920	5340	5580	5700	5760	
รวมการผลิตบัณฑิตในแต่ละปี	-	-	-	-	480	840	1020	1200	1320	1380	6240

ที่มา:สำนักงานปลัดทบวง ทบวงมหาวิทยาลัย โครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ทบวงมหาวิทยาลัย

และในปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2539 มีนักศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 1,638 คน และมีผู้ที่สำเร็จการศึกษา

480 คน

รูปภาพที่ 3.1
ภาพโดยรวมของมหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีสุรนารี หรือการใช้ที่
ดินของมหาวิทยาลัย

3.2.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

เป้าหมายที่สำคัญของโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี คือ การจัดให้มีสถาบันอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผลที่คาดว่าจะได้รับมีดังนี้

ผลต่อประเทศ

- สนองตอบความต้องการการพัฒนากำลังคน
- สนองตอบความต้องการด้านวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยจะมีบทบาทสำคัญในการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาเทคโนโลยีขึ้นมาใช้เองภายในประเทศ
- เป็นการขยายโอกาสทางการศึกษา
- ส่งเสริมบทบาทและเกียรติภูมิของประเทศ และเป็นแหล่งบริการทางวิชาการในระดับนานาชาติ

ผลต่อท้องถิ่นและภูมิภาค

- ในเชิงการการศึกษา จะเป็นแหล่งให้บริการการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ แก่ชุมชนทั้งในด้านการขยายโอกาสทางการศึกษาแก่เยาวชนในพื้นที่
- ในเชิงเศรษฐกิจ จะเป็นแกนนำและตัวเร่งการพัฒนาทางเศรษฐกิจในท้องถิ่นและภูมิภาค
- ในเชิงสังคม จะเป็นสื่อผู้นำเทคโนโลยีและความเจริญสมัยใหม่เข้าสู่พื้นที่

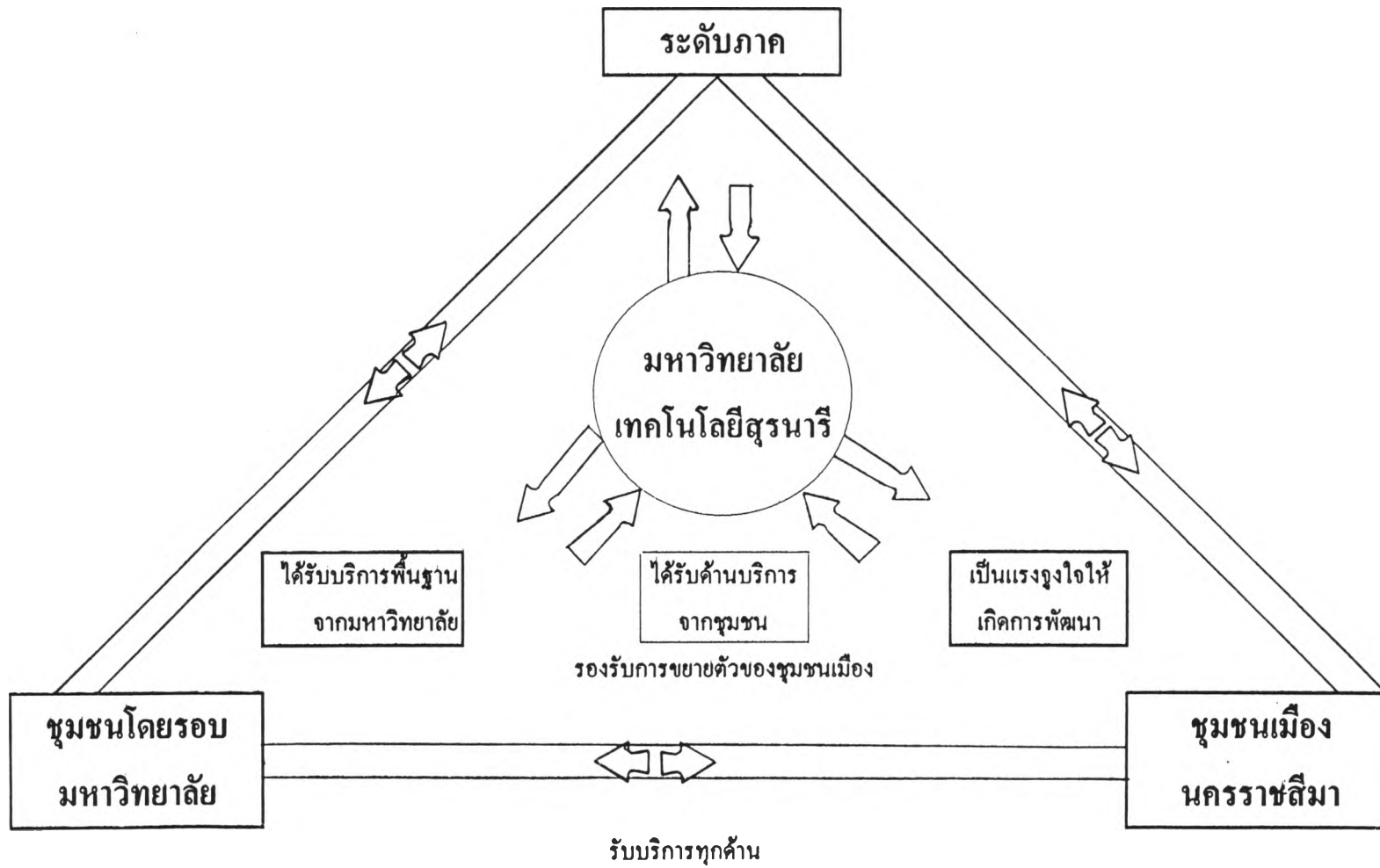
3.3 สรุปบทบาทและหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

บทบาทและหน้าที่ในระดับภาค

การที่ประเทศจะพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้ จำเป็นจะต้องสร้างสรรระบบการประสานงานและการเกื้อกูลซึ่งกันและกันขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาให้ชัดเจน ซึ่งองค์กรต่าง ๆ ประกอบด้วย รัฐบาล เอกชน และมหาวิทยาลัย การปฏิบัติงานขององค์กรทั้ง 3 จะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทุก ๆ ด้าน ดังนั้นรัฐบาลมีหน้าที่กำหนดเป้าหมายและนโยบายหลักของภูมิภาคหรือนโยบายหลักของประเทศ จัดบริการพื้นฐาน สร้างแรงจูงใจและประสานงานระหว่างหน่วยงานพัฒนาอื่น ๆ ในด้านของเอกชนมีบทบาทด้านการผลิต การค้า ซึ่งมีผลต่อการจ้างงานเพื่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และเสียภาษีให้แก่รัฐบาล ส่วนมหาวิทยาลัยทั่วไปหรือมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีมีหน้าที่จัดเตรียมกำลังคนให้มีความรู้และทักษะที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานในกระบวนการผลิตและจำหน่าย รวมทั้งดำเนินการวิจัย พัฒนา และการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่รัฐบาล

แผนภูมิที่ 3.2 ความสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยในระดับต่าง ๆ

กำหนดนโยบาย สร้างแรงจูงใจ ประสานงาน

และเอกชนนอกจากนี้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารียังมีความเกี่ยวข้อง และสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ เพื่อการถ่ายทอด แลกเปลี่ยนทรัพยากรและวิทยาการซึ่งกันและกันอีกด้วย (แผนภูมิที่ 3.2)

มหาวิทยาลัยสุรนารีเป็นมหาวิทยาลัยระดับประเทศและระดับภาค คือภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมด ซึ่งในแต่ละปีจะรับนักศึกษาได้เป็นจำนวนประมาณปีละ 1,020 คนซึ่งมีจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นในอัตราที่เพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยแทนที่จะเดินทางเข้าไปศึกษาต่อที่อื่น ๆ เช่น ในภาคมหานคร โดยเฉพาะนักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะได้รับสิทธิพิเศษถึงร้อยละ 50 ต่อปี โดยทางมหาวิทยาลัยจะรับพิจารณานักเรียน นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือก่อน และใช้ระบบการคัดเลือก ในส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 50 จะใช้ระบบการสอบแข่งขัน จะรับนักศึกษาในทั่วทุกภาค ซึ่งจะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยช่วยแบ่งเบาภาระของภาคมหานคร ช่วยสกัดกั้นนักศึกษาที่จะเดินทางเข้ามาศึกษาต่อยังมหานคร และช่วยให้นักเรียน นักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีโอกาสทางการศึกษามากขึ้น

บทบาทและหน้าที่ในระดับจังหวัด

บทบาทการเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของจังหวัดนครราชสีมา

จากแผนการลงทุนจังหวัดนครราชสีมา (ปี พ.ศ. 2533) ได้กำหนดให้จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการให้เป็นศูนย์กลางทางการศึกษาและพัฒนาตลาดแรงงานที่มีฝีมือเพื่อป้อนให้กับจังหวัดนครราชสีมาเอง และป้อนให้กับทุกๆ จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทรัพยากรมนุษย์ภายในจังหวัดมีอยู่มากเพียงพอกับความต้องการ และสามารถรองรับการย้ายถิ่นจากจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ เพียงแต่จะต้องเพิ่มศักยภาพทางคุณภาพให้กับแรงงานเหล่านั้น จังหวัดจึงต้องให้ความสำคัญกับการตั้งศูนย์กลางพัฒนาและฝึกอบรมกำลังคนทางด้านวิศวกรรมและเพิ่มสัดส่วนผู้จบมัธยมและมหาวิทยาลัยในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในอัตราที่เหมาะสม ดังนั้นสถาบันทางการศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาจึงมีบทบาท และหน้าที่ที่สำคัญในการพัฒนาดังกล่าวข้างต้น และจังหวัดนครราชสีมามีการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทั้งของรัฐบาลและของเอกชน มีด้วยกันทั้งสิ้น 8 แห่ง ซึ่งแต่ละแห่งมีหน้าที่และการผลิตบุคลากรออกมาคนละด้านแตกต่างกันไป โดยแยกตามหน่วยงานที่รับผิดชอบมีดังนี้

- กรมการฝึกหัดครู 1 แห่ง ผลิตบุคลากรด้านครู
- วิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 1 แห่ง ผลิตบุคลากรด้านช่างฝีมือและสายอาชีพ
- กรมอาชีวศึกษา 3 แห่ง ผลิตบุคลากรด้านช่างฝีมือและสายอาชีพ
- ทบวงมหาวิทยาลัย (เอกชน) 1 แห่ง ผลิตบุคลากรด้านวิศวกรรมศาสตร์และการบริหาร
- ทบวงมหาวิทยาลัย (รัฐ) 1 แห่ง ผลิตบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์

จากจำนวนสถาบันทางการศึกษาที่มีภายในจังหวัดดังกล่าวข้างต้นแล้ว นับว่ายังไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดแรงงานภายในจังหวัดและพื้นที่ใกล้เคียง และเพื่อให้สอดคล้องกับการเป็นเมืองศูนย์กลางของจังหวัด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีจึงถูกจัดตั้งเพิ่มขึ้นอีก 1 แห่ง โดยที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นส่วนหนึ่งของทบวงมหาวิทยาลัยหรือเป็นของรัฐ ซึ่งผลิตบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ และ มหาวิทยาลัยแห่งนี้มีความแตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ คือ เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งแรกในประเทศไทยที่ไม่เป็นส่วนราชการ แต่เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล โดยอยู่ภายใต้กำกับของรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งมีหน้าที่และผลิตบุคลากรสายตรงแตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่นดังนี้

- ผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี
- พัฒนาขีดความสามารถในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ และส่วนรวม
- ปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อให้ประเทศไทยพึ่งตนเองทางเทคโนโลยีได้มากขึ้น
- เผยแพร่และบริการวิชาการแก่ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

บทบาทของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่มีต่อจังหวัดนครราชสีมา

ความเหมาะสมของจังหวัดนครราชสีมาในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

1. เป็นจังหวัดที่ใหญ่เป็นอันดับสองของประเทศรองลงมาจากกรุงเทพมหานคร และที่ตั้งของจังหวัดเป็นศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนั้นยังเป็น ประตูเข้า - ออก ระหว่างจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับภาคกลาง และชายทะเลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ โดยทั่วไปมีความอุดมสมบูรณ์ เป็นที่ราบสูงมีภูเขาและเทือกเขาน้อยใหญ่ล้อมรอบ
3. เป็นศูนย์กลางของการคมนาคมขนส่ง ทั้งทางรถยนต์ ทางรถไฟ และทางอากาศ
4. เป็นศูนย์กลางของหน่วยราชการ ทั้งส่วนกลาง และระดับภาค
5. เป็นศูนย์กลางของการเกษตรและอุตสาหกรรม จังหวัดนครราชสีมาได้ถูกกำหนดให้เป็นเมืองหลักมาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 5 จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 8 ในปัจจุบัน

จากความเหมาะสมของการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีในจังหวัดนครราชสีมา ดังเหตุผลข้างต้น และจากหน้าที่ทั้งการเป็นเมืองศูนย์กลาง การเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของจังหวัดนครราชสีมา ส่งผลให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีมีหน้าที่และบทบาทดังนี้

1. ผลิตบุคลากรเพื่อตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนากำลังคนภายในจังหวัดและภูมิภาค

2. เพิ่มความสมบูรณ์ของการเป็นเมืองศูนย์กลางมากขึ้นและช่วยให้เกิดความสมดุลภายในพื้นที่

3. กำหนดเป้าหมาย ทิศทางผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในจังหวัดและภูมิภาค

4. กำหนดขอบข่าย ความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของมหาวิทยาลัย ที่จะสามารถให้บริการแก่อุตสาหกรรม

5. ช่วยแบ่งเบาจำนวนนักศึกษาภายในจังหวัดและภูมิภาค ที่จะเดินทางเพื่อศึกษาต่อยังภาคมหานครให้ลดจำนวนน้อยลง

6. ทำให้ภายในจังหวัดเกิดกิจกรรมที่หลากหลายเพิ่มขึ้น

7. มีบทบาททำให้จังหวัดเกิดการศึกษาคือต่อเนื่อง

บทบาทและหน้าที่ในระดับชุมชนเมืองนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีกับชุมชนเมืองนครราชสีมาจะต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน โดยที่ประชากรภายในมหาวิทยาลัยยังต้องเดินทาง เพื่อใช้บริการสินค้าเฉพาะอย่างตามความต้องการของแต่ละบุคคล เช่น สินค้าเกี่ยวกับการศึกษา สินค้าประเภทเครื่องนุ่งห่ม สินค้าประเภทของใช้ สินค้าประเภทอาหาร หรือกิจกรรมเพื่อลันทนาการ ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มหาวิทยาลัยยังต้องพึ่งพาจากชุมชนเมืองนครราชสีมา ทั้งสิ้น ส่วนชุมชนเมืองนครราชสีมาที่พึ่งพาหรือได้รับบริการทางด้านวิชาการจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี หรือทำให้ชุมชนเมืองมีกิจกรรมเพิ่มขึ้นมีการเดินทางระหว่างชุมชนมากขึ้น ซึ่งมหาวิทยาลัยสุรนารีกับชุมชนเมืองนครราชสีมาจะต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอีกด้วย

ในระดับเมืองมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีช่วยแบ่งเบาความหนาแน่นของชุมชนเมืองนครราชสีมา เมื่อมหาวิทยาลัยเข้าไปตั้งในหมู่ที่ 5 ตำบลสุรนารี ทำให้มีการตัดถนนเพิ่มใหม่หลายสายขึ้นมาพร้อม ๆ กับมหาวิทยาลัย เช่น ถนนมหาวิทยาลัย 1 ถนนมหาวิทยาลัย 2 ถนนมหาวิทยาลัย - มาบเอื้อง ถนนมิตรภาพ - หนองปิง ถนนมหาวิทยาลัย - สะพานหิน ถนนมหาวิทยาลัย 3 ซึ่งเมื่อตัดถนนสายเหล่านี้ เท่ากับว่าเป็นการเปิดพื้นที่ใหม่ทำให้พื้นที่เกิดการพัฒนาก่อเกิดบ้านจัดสรร อาคารพาณิชย์ ตึกแถวขึ้นหลายแห่ง ซึ่งบุคคลที่พอจะมีกำลังในการซื้อจะอพยพเข้ามาอยู่ภายในชุมชน แทนที่จะอยู่ในเมืองนครราชสีมา

บทบาทและหน้าที่ในระดับชุมชนโดยรอบ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีกับชุมชนโดยรอบยังต้องพึ่งพากันในหลาย ๆ ด้าน เช่น ประชากรภายในมหาวิทยาลัยยังต้องอาศัย สินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน อาหาร และที่อยู่อาศัย ที่ทางมหาวิทยาลัยยังให้บริการประชากรภายในมหาวิทยาลัยยังไม่เพียงพอ และมหาวิทยาลัยยังส่งผล

ให้ชุมชนโดยรอบมีการคมนาคมที่สะดวกขึ้น และทำให้อาคารหลายประเภทเกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น ร้านอาหาร สถานเริงรมย์ ซุปเปอร์มาเก็ต และที่อยู่อาศัยให้เช่าประเภทหอพักสำหรับนักศึกษา ซึ่งนับได้ว่ามหาวิทยาลัยสุรนารีและชุมชนโดยรอบยังต้องอาศัยซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง

ในระดับชุมชนมหาวิทยาลัยสุรนารีและชุมชนโดยรอบมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ซึ่งมหาวิทยาลัยพึ่งพาด้านที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม กับชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยสังเกตเห็นได้จากบริเวณด้านหน้ามหาวิทยาลัยมีตึกแถว และห้องแถวประเภทบ้านเช่าเกิดขึ้นหลายแห่งและมีร้านค้าประเภทร้านอาหาร ซุปเปอร์มาเก็ต และร้านซ่อมมอเตอร์ไซค์เกิดขึ้น ในทางตรงกันข้าม มหาวิทยาลัยทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นและอีกประการหนึ่งเมื่อมีมหาวิทยาลัยทำให้มีการคมนาคมสะดวกขึ้น และชุมชนยังได้รับบริการด้านต่าง ๆ จากมหาวิทยาลัย เช่น เข้าไปใช้บริการ ธนาคาร ไปรษณีย์ โทรศัพท์ และยังมีป้อมยามตำรวจคอยบริการ 24 ชั่วโมงอีกด้วย แทนที่จะเดินทางเข้าไปใช้บริการภายในตัวเมืองนครราชสีมา ก็เข้ามาใช้บริการในมหาวิทยาลัยแทน ส่งผลให้ชุมชนโดยรอบได้รับสิ่งเหล่านี้เพิ่มขึ้น